

Bruxelles. Da han tog Ordet tre Dage senere i det britiske Parlament, ser vi samme Udtalelse, samme Anskuelse, som gaar igen i Telegrammet af 4. August 1914 til den belgiske Udenrigsminister, et Telegram, som er affattet Dagen efter, at Sir Edward Grey talte i Underhuset. Det er ganske den samme Anskuelse, der da bygges paa. Hvis i den Krig — hedder det i denne Tale i Underhuset — Europa staaar overfor, et af disse Landes Neutralitet krænkes af de Lande, der er Tale om dér — og selv om Belgiens garanterede Neutralitet betingede en Særstilling, og selv om den norske Integritets-traktat betingede dette en Særstilling, vilde der ikke kunne være Tale om noget saadant for Hollands Vedkommende, det stilles paa lige Fod med de andre i det Telegram, jeg har nævnt — hvis en kæmpende Magts Tropper krænker Neutraliteten, og der ikke foretages noget for at afværge det — det kan kun være af det paagældende Land —, hvordan det end gaar, med Integriteten, Uafhængigheden vil det i saa Tilfælde være forbi ved Krigens Afslutning. Jeg har anført disse Udtalelser og hele Sir Edward Greys Indlæg til Belysning af den Opfattelse, som ledende europæiske Statsmænd i krigeriske Situationer, som vi selv har gennemlevet i denne Periode, hvor vi har faaet denne store Anskuelses-undervisning i Virkelighed, havde af et virkelig effektivt Neutralitetsbegreb. Jeg ønsker derfor i enhver Henseende at opretholde den Udtalelse, som jeg har fremsat tidligere. Fra Modpartens Side gjordes den Gang i Virkeligheden med Hensyn til Neutraliteten som forudsættende militære Midlers Anvendelse til dens effektive Opretholdelse ganske lignende Synspunkter gældende. Det ved ingen bedre end den højtærede Udenrigsminister, der var Hovedpersonen i den Samtale, som den daværende tyske Statssekretær, Udenrigsminister v. Jagow, har nedskrevet, og som findes i de tyske Dokumenter vedrørende Krigens Udbrud under 31. Juli 1914, og som jeg udbeder mig den højtærede Formands Tildelse til at gengive: Jeg har svaret Grev Moltke, at jeg takkede for Meddelelsen om Danmarks velvillige Neutralitet, at vi ikke havde til Hensigt, saa længe Danmark forholdt sig neutralt, henholdsvis kunde for-

holde sig neutralt, da at drage det danske Omraade og de danske Farvande ind i vore krigeriske Operationer, forudsat at vore Modstandere ikke gør dette, og at vi ikke tilsigtede at antaste det danske Riges Integritet, og Hr. Jagow fortsætter ifølge denne Optegnelse i de tyske Krigsdokumenter: Vi gav Danmark det Raad at sikre dets Havne o. s. v. mod en Besættelse ved den britiske eller den russiske Flaade. Det forekommer mig, at alle de Vidnesbyrd, man har fra Verdenskrigens Udbrud, saa tydeligt som vel muligt dokumenterer Rigtigheden af den Opfattelse, som jeg har fremstillet, da jeg sidste Gang havde Ordet.

Efter disse Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. P. Munch skal jeg vende mig til den højtærede Udenrigsminister. Den Tale, som den højtærede Minister holdt her i Aftes, var jo en meget interessant folkeretlig Forelæsning, og jeg vil mene, at man efter denne Tale, som den højtærede Minister holdt ved denne Lejlighed, i alle Tilfælde maa sige, at den højtærede Minister er en meget perfektibel Mand, saa perfektibel, at jeg tvivler om, at den højtærede Udenrigsminister vil have sin Lige blandt sine europæiske Kolleger. Thi selv naar det drejer sig om et saa alment Emne som den gældende, i Praksis anvendte Opfattelse af internationale Forpligtelser, formaar den højtærede Udenrigsminister at vise en Tilpasningsevne, som jeg kun i højeste Grad kan beundre. Der manglede i den Forelæsning, som den højtærede Udenrigsminister holdt for dette høje Ting i Aftes, kun en historisk Sentens, en Sentens, som opnaaede en vis Berømmelse under Verdenskrigen. Det var de hundrede Dages Rigskansler Hr. Michaëlis' Ord i Anledning af den meget omtalte Fredsresolution i den tyske Rigsdag: „Saaledes som jeg opfatter den.“ Det Foredrag, den højtærede Udenrigsminister holdt, forekom mig at være et Foredrag om internationale Forpligtelser, „saaledes som jeg opfatter dem“, og det kunde man ogsaa passende have sat som Motto over den højtærede Udenrigsministers Udtalelser i Gaar. Hvilken anden Udenrigsminister i Europa kunde have fremsat den Opfattelse, som den højtærede Udenrigsminister fremsatte her i Gaar? Jeg tror ikke, at nogen anden nuværende Udenrigsminister vilde kunne have gjort